

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота магістра

з теми: **ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО
ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Виконала: студентка 2 курсу магістратури
PO1-M18 групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Папірна Ірина Олегівна

Керівник: Мелекесцева Н. В.,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри теорії та
методик початкової освіти

Рецензент: Бабюк Т. Й.,
кандидат педагогічних наук, доцент

Кам'янець-Подільський – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	8
1.1. Проектна технологія: сутність поняття	8
1.2. Класифікація навчальних проектів. Етапи роботи над проектом	17
1.3. Оцінювання результатів проектної діяльності	22
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОЕКТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	30
2.1. Читацька компетентність як основна мета навчального предмета «Літературне читання».....	30
2.2. Проектна технологія на уроках літературного читання як засіб формування читацької компетентності	38
2.3. Організація, зміст і перевірка ефективності експериментального дослідження.....	47
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

XXI століття – період стрімких і бурхливих змін, економічних зрушень, нестримного розвитку інноваційних технологій. Це кидає виклик усьому традиційному й ординарному. Сучасне суспільство потребує активної та творчої особистості, здатної адекватно орієнтуватись в інформаційному просторі, нестандартно вирішувати складні проблеми, бути відкритою до соціальних змін, справами доводити свою значущість для суспільства.

Новий Державний стандарт освіти в Україні (2018) проголошує зміну напрямку навчання у бік практики, покладає відповідальність на учнів, які, вільно висловлюючи свою позицію на уроці, вирішуючи пізнавальні завдання, співпрацюючи з однокласниками в команді, дбають за результат у процесі навчання особистісно-орієнтованої системи [18].

У сучасному освітньому просторі увага акцентується на формуванні в учнів уміння самостійно мислити, здобувати та застосовувати знання, детально обдумувати прийняті рішення й чітко планувати дії. Тому сьогодні в організації освітнього процесу особлива увага приділяється застосуванню методів і технологій на основі проектної та дослідницької діяльності школярів. У такій діяльності учень проявляє себе як творча особистість.

Проектна технологія є однією з інноваційних педагогічних технологій, що відповідає вимогам Національної доктрини розвитку освіти щодо переходу до нового типу гуманістично-інноваційної освіти, коли увага переноситься на набуття учнями знань, умінь і навичок, життєвого досвіду, як засобу формування життєвої компетенції. Проектна технологія «змушує» дітей по-новому подивитися на свої можливості, осмислити характер взаємодії з навколишнім середовищем, дає відповіді на запитання: А навіщо мені це треба [34]?

Особливої уваги заслуговує застосування проектної діяльності на уроках літературного читання. Адже, як зазначено в чинній шкільній програмі з

літературного читання для початкової школи, саме на уроках читання «відбувається становлення дитини-читача, здатної до самостійної читацької, творчої діяльності; здійснюється її мовленнєвий, літературний, інтелектуальний розвиток; формуються морально-естетичні уявлення і поняття, збагачуються почуття, виховується потреба в систематичному читанні» [41].

Теоретико-прикладні підходи до організації проектної діяльності в сучасному освітньому процесі висвітлені в роботах українських і зарубіжних учених (В. Воропаєв, В. Гузеєв, І. Єрмаков, О. Пехота, І. Підласий, В. Поздняков, Є. Полат, Г. Селевко, В. Шапіро й інші). Особливої уваги заслуговують дослідницькі роботи останніх років О. Коберник та Т. Подобедової, в яких відображено суть процесу проектної діяльності та умови її впровадження в освітній процес початкової школи.

Загалом у науковій літературі досить ґрунтовно досліджені теоретичні засади проектної технології, проте організація роботи над проектом молодших школярів на уроках літературного читання залишається поза увагою. Також у літературі недостатньо висвітлено питання щодо формування читацької компетентності молодших школярів засобами проектної технології. Тому недостатня теоретична розробленість і нагальна практична потреба визначають **актуальність** теми нашого дослідження.

Мета дипломної роботи – висвітлити особливості використання проектної технології як творчої дослідницької діяльності на уроках літературного читання з метою формування читацької компетентності молодших школярів.

Для досягнення мети були поставлені такі **завдання**:

1. Проаналізувати наукову психолого-педагогічну та методичну літературу з проблеми дослідження.
2. Розкрити суть проектної технології та схарактеризувати особливості її застосування на уроках літературного читання в початковій школі.

3. Обґрунтувати й експериментально перевірити вплив проектної технології на формування читацької компетентності молодших школярів.

Об'єкт дослідження – процес формування читацької компетентності молодших школярів засобами проектної діяльності.

Предмет дослідження – система роботи, спрямована на формування читацької компетентності молодших школярів на уроках літературного читання засобами проектної технології.

Гіпотеза дослідження: формування читацької компетентності на уроках літературного читання в початкових класах засобами проектної технології буде ефективним, якщо поетапно, систематично та цілеспрямовано використовувати проектну технологію на уроках літературного читання, застосовувати спеціально розроблену систему роботи над проектами на уроках літературного читання.

Методи дослідження: теоретичного рівня (аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, порівняння літератури); емпіричного рівня (спостереження, бесіда, тестування, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний); статистичного рівня (якісний та кількісний аналіз експериментальних даних, метод математичної обробки результатів дослідження).

Новизна роботи полягає у спробі пошуків ефективних шляхів формування читацької компетентності учнів початкових класів з використанням інноваційних технологій навчання, зокрема проектної технології.

Практична значущість полягає у тому, що розроблену систему роботи можуть використовувати вчителі початкових класів на уроках літературного читання для формування читацької компетентності молодших школярів засобами проектної технології.

Організація дослідження. Експериментальне дослідження проводилося на базі Волочиського НВК Хмельницької області.

Апробація роботи. Основні положення та результати дослідження представлено на інтернет-конференції «Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи» (м. Кам'янець-Подільський, 25 жовтня 2018 р.) у доповіді «Педагогічні технології на уроках літературного читання»; II Регіональній науково-практичній конференції «Роль і місце мистецької педагогіки у формуванні сучасної особистості» (м. Кам'янець-Подільський, 16-17 березня 2019 р.) у доповіді «Організація проектної діяльності на уроках літературного читання в початковій школі»; III Всеукраїнській науково-практичній конференції (заочна форма) «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання» (м. Кам'янець-Подільський, 21-22 березня 2019 р.) у доповіді «Проектні технології як засіб формування читацької компетентності учнів початкових класів»; V Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти» (м. Кам'янець-Подільський, 17-18 квітня 2019 р.) у доповіді «Проектні технології як засіб формування ключових компетентностей молодших школярів на уроках літературного читання»; III Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти» (м. Вінниця, 17-18 квітня 2019 р.) у доповіді «Проектні технології як компонент інноваційної діяльності вчителя початкових класів»; звітній науковій конференції студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за підсумками НДР у 2018-2019 навчальному році (м. Кам'янець-Подільський, 24-25 квітня 2019 р.) у доповіді «Проектна діяльність на уроках літературного читання»; Всеукраїнській інтернет-конференції «Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи» (м. Кам'янець-Подільський, 24-25 жовтня 2019 р.) у доповіді «Організація проектної діяльності молодших школярів на уроках позакласного читання»; обговорено на засіданнях кафедри теорії та

методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2018-2019, 2019-2020 н. р.).

Публікації. Основні результати дослідження відображено в публікації: Папірна І. О. Проектна діяльність на уроках літературного читання // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Київ : Міленіум, 2019. Вип. XV. С. 180-182.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, основної частини, що має два розділи, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг роботи становить 78 с., основна частина – 92 с.

Зміст роботи. У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено його мету, гіпотезу, завдання, об'єкт і предмет наукових спостережень, методи вивчення матеріалу, новизну, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі «Теоретичні аспекти використання проектної технології в початковій школі» висвітлено суть та історію розвитку технології проектів, розкрито структуру проектної діяльності, з'ясовано її роль у забезпеченні особистісно зорієнтованого навчання та розвитку творчого потенціалу молодшого школяра.

У другому розділі «Технологія проектів як засіб формування читацької компетентності молодших школярів» описано особливості організації проектної діяльності на уроках літературного читання з метою формування читацької компетентності учнів початкових класів, розроблено завдання для проектної діяльності, обґрунтовано результати експериментального дослідження.

У висновках подано підсумки здійсненого теоретичного й емпіричного дослідження.

ВИСНОВКИ

Отже, на основі аналізу теоретичних джерел можемо стверджувати, що проектна технологія набуває нового переосмислення у контексті Нової української школи. Проектна діяльність – одна із найперспективніших складових освітнього процесу, адже вона створює умови для творчого саморозвитку та самореалізації молодших школярів, особливо на уроках літературного читання в процесі формування читацької компетентності молодших школярів.

Аналіз науково-педагогічної літератури не виявив єдиного визначення читацької компетентності. Під читацькою компетентністю розуміємо певний результат, утворення, котре охоплює знання, уміння, навички, індивідуальний досвід та ціннісні ставлення учнів, що набувається безпосередньо у процесі читацької діяльності.

Читацька компетентність має такі компоненти: когнітивний, комунікативний, ціннісний, діяльнісний, особистісно-творчий, що необхідно враховувати у процесі її формування.

Серед шляхів розвитку читацької компетентності, визначених у психолого-педагогічній літературі, найбільш ефективними вважаємо використання системи роботи на уроках відповідно до структури читацької компетентності; виконання дітьми короткочасних та довготривалих проектів; бібліотечна та індивідуальна робота на уроках, урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, навчальних можливостей молодших школярів, рівня розвитку пізнавальних інтересів, мотивів навчання учнів, здійснення індивідуального та диференційованого підходу до навчання, створення комфортних умов для саморозвитку та самоосвіти.

Проектна технологія є інноваційною педагогічною методикою в початковій школі. Вона дозволяє найповніше враховувати індивідуальні особливості кожного учня, тобто реалізувати особистісно-орієнтований підхід у

навчанні (а це є одним із шляхів формування читацької компетентності молодших школярів).

Аналіз педагогічної літератури дає нам змогу зрозуміти, що за допомогою проектної технології ми можемо стимулювати інтерес учнів до розв'язання певних проблем, допомогти оволодіти визначеною сумою знань, а через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання учнем однієї або цілої низки проблем, показати практичне застосування набутих знань. Тому проектна технологія – це теоретична основа, головна роль в якій належить вчителю та учням, а проектна діяльність розкриває практичну частину і характеризує дії учня, який слідує за певним алгоритмом розв'язку завдань.

На основі аналізу педагогічної літератури з'ясувано, що в початковій школі використовують різні типи навчальних проектів за провідною діяльністю (дослідницькі, інформаційні, творчі, ігрові, практичні (практико-орієнтовний), хоча більшість із них за своєю сутністю є змішаними.

Проектну технологію вважаємо одним із ефективних засобів формування читацької компетентності, оскільки у процесі її реалізації учні набувають відповідних знань, умінь і навичок, індивідуального досвіду читацької діяльності і відображають у продукті діяльності ціннісне ставлення до поставленої проблеми.

На основі аналізу нормативних документів, підручників та досвіду роботи вчителів можна констатувати вагомість проблеми формування читацької компетентності у контексті сучасних змін. Для успішної реалізації мети потрібно, щоб навчальна програма та підручник були тісно пов'язані. Проте у підручнику «Літературне читання» (4 клас) В. О. Науменко не передбачено проектної діяльності, хоча окремі дидактичні матеріали сприяють цьому. Також для проектної діяльності учнів доцільно використовувати вивченні та прочитанні твори, які містяться у хрестоматії сучасної української дитячої літератури для читання у 3-4 класі.

Для перевірки висунутої гіпотези протягом 2018-2019 н.р. на базі Волочиського НВК Хмельницької обл. було здійснено педагогічний експеримент, яким було охоплено 60 учнів (4-А – 30, 4-Б – 30 учнів).

Аналіз наукової літератури дозволив виокремити такі показники визначення рівнів сформованості читацької компетентності молодших школярів: рівень сприйняття художніх творів різних жанрів; рівень начитаності; вміння виконувати компетентнісно-орієнтовані завдання; вміння будувати та висловлювати свою думку; мотивація до читання.

На підставі визначених показників було розроблено діагностичні завдання, які розроблені у формі анкети, за допомогою яких виявляли рівень сформованості читацької компетентності учнів 4 класу на констатувальному та контрольному етапах експерименту. Здійснивши обробку даних, ми отримали на констатувальному етапі у 4-А і 4-Б класах приблизно однакові середні показники, що свідчать про недостатній рівень сформованості читацької компетентності.

На формувальному етапі в експериментальному класі поступово було впроваджено розроблену систему роботи, що передбачала поетапне, цілеспрямоване, систематичне формування читацької компетентності у процесі роботи над різними типами проектів з урахуванням етапу формування та домінантним компонентом читацької компетентності. Так, на підготовчому етапі учнів було ознайомлено з сутністю проектної діяльності через інформаційно-творчий проект «Від зернини до хлібини», що передбачав роботу над комунікативним, когнітивним та особистісно-творчим компонентами читацької компетентності. Основний етап передбачав роботу над діяльнісним, особистісно-творчим, когнітивним та комунікативним компонентами через залучення учнів до взаємодії у процесі розв'язання конкретної проблеми під час роботи над проектами «Що було на початку світу», «Невідома Леся Українка», «Твоє коріння там, де ти народився. Саша Кочубей «Володарка лісу». На

підсумковому етапі стимулювали індивідуальний вияв творчого потенціалу у процесі роботи над індивідуальним творчим проектом («Зірка екранного кіно. Ірен Роздобудько «Я зніматиму у кіно»»), що передбачав формування особистісно-творчого компонента читацької компетентності.

На контрольному етапі проводилася повторна діагностика сформованості читацької компетентності учнів обох 4 класів, за розробленими анкетами, подібних до тих, що використовувалися на констатувальному етапі експерименту. Проаналізувавши отримані дані, ми можемо спостерігати позитивну динаміку в розвитку читацької компетентності молодших школярів. У результаті впровадження в навчально-виховний процес експериментального класу розробленої методики з використанням проектної технології помічаються позитивні зміни у рівнях сформованості читацької компетентності, а в контрольному класі такі зміни є незначними. Тому можна зробити висновок, що побудова навчального процесу з використанням проектної технології сприяє ефективному формуванню читацької компетентності учнів четвертого класу, що свідчить про вірогідність висунутої гіпотези, досягнення мети дослідження і виконання усіх поставлених завдань.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів проблеми. Перспективним вважаємо дослідження процесу формування читацької компетентності в умовах інтегрованого навчання, засобами інших освітніх технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко О. А. Формування читацької компетентності молодших школярів // Початкова школа. 2014. № 5. С. 6-8.
2. Ваніна С. В. Використання проектної технології як засобу розвитку навчально-пізнавальної активності молодших школярів. URL: osvita-verh.dp.ua/files/2015/Vanina.pdf (дата звернення: 12.04.2019).
3. Вашуленко О. В. Зміст і структура читацької компетентності молодшого школяра // Компетентнісні засади змісту освіти в 11-річній школі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ : Оберіг, 2013. С. 202-206.
4. Вашуленко О. В. Формування читацької компетентності (мовленнєва, літературно-творча й емоційно-ціннісна складові) молодших школярів у навчальному процесі // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки НАПН України: інформаційне видання. Київ : Педагогічна думка, 2013. С. 44-52.
5. Вашуленко О. В. Читацька компетентність молодшого школяра: теоретичний аспект // Початкова школа. 2011. № 1. С. 48-50.
6. Використання проектної технології у початковій школі. URL: <http://conference.pu.if.uaforumfiles220320173.pdf> (дата звернення: 22.03.2019).
7. Використання проектної технології як засобу розвитку навчально-пізнавальної активності молодших школярів. URL: <http://osvita-verh.dp.ua/files/2015/Vanina.pdf> (дата звернення: 18.02.2019).
8. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. Харків : Вид. група «Основа», 2011. 287 с.
9. Вульфсон Б., Дьюи Дж. Педагогіка прагматизма // Лідери образования. 2004. № 3. С. 12-16.
10. Глиницька Л. В. Формування читацької компетентності молодших школярів // Початкова школа. 2012. №8. С. 4-11.

11. Головка В. А. Сутність читацької компетентності молодших школярів. URL: <http://kppordgu.do.amdocsmaterianaukovo-praktichnojinternetkonfer.pdf> (дата звернення: 18.12.2018).
12. Гончарова Е. Л. Нарушения в формировании ядра читательской компетентности у детей с ограниченными возможностями здоровья. URL: <https://narusheniya-v-formirovanii-jadra-chitatelskoj> (дата звернення: 12.06.2019).
13. Гончарова Е. Л. Ранние этапы читательского развития. К теории вопроса // Дефектология. 2007. № 1. С. 4-11.
14. Гончаренко С. Ц. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
15. Грона Н. Організація проектної діяльності на уроках читання (н матеріалі творів В. О. Сухомлинського) // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки. 2013. Вип. 123(1). С. 137-142.
16. Гузеев В. В. Метод проектов как развитие блока уроков // Образовательная технология: от приема до философии. Москва : Сентябрь, 1996. С. 79-86.
17. Даніліна І. В. Навчальні проекти в початковій школі. 4 клас. Харків : Вид. група «Основа», 2016. 167 с.
18. Державний стандарт початкової освіти // Учитель початкової школи. 2018. № 4 (вкладка). С. 1-16.
19. Дьюи Дж. Школа и общество. Москва : Работник просвещения, 1992. 48 с.
20. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремінь. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
21. Інформаційно-методичне забезпечення проектно-технологічної діяльності вчителя /Л.М. Забродська, А.Д. Цимбалару, Л.Л. Хорунжа. Харків : Основа, 2007. 204 с.

22. Кагоров Е. Ф. Ещѐ о методе проектов // Метод проектiв: традицiї, перспективи, життєвi результати : Практико-зорiєнтований збiрник. Київ : «Департамент», 2003. С. 412-416.
23. Карнаух Т. Г. Впровадження iнтерактивних методiв навчання на уроках читання // Початкова школа. 2008. № 11. С. 5-8.
24. Кохно Т. Лiтературне читання у 3-4 класах // Початкова школа. 2012. № 5. С. 4-6.
25. Колганова Н. Е. Педагогические условия формирования основ читательской компетентности младших школьников: автореф. дисс. канд. пед. наук : 13.00.01. Тамбов, 2013. 29 с.
26. Купрiянова В. В. Читацька компетентнiсть молодшого школяра // Початкова школа. 2012. № 3. С. 4-11.
27. Курiпта В. I. Нестандартнi уроки читання. 3-4 клас. Харкiв : Основа, 2007. 160 с.
28. Лизнева Ю. В. Формирование читательской компетентности учащихся начальной школы // Начальная школа. 2012. № 2. С. 4-9.
29. Манайло В. В. Формування читацької компетентностi молодших школярiв на уроках позакласного читання // Основа. 2015. № 4. С. 3-6.
30. Мартиненко В. О. Оновлення змiсту лiтературного читання у контекстi компетентнiсного пiдходу // Початкова школа. 2012. № 10. С. 20-25.
31. Мартиненко В. О. Структура i змiст читацької компетентностi молодших школярiв // Збiрник наукових праць : Педагогiчна освiта: теорiя i практика. Вип. XV. Кам'янець-Подiльський, 2013. С. 145-151.
32. Мартиненко В. О. Формування змiсту лiтературного читання молодших школярiв: сучасний вимiр // Українська лiтература. 2012. № 9. С. 5-8.
33. Мартиненко В. О. Формування читацької компетентностi молодших школярiв // Українська лiтература. 2013. № 4. С. 5-8.

34. Мартинюк В. Л. Проектна діяльність молодших школярів як засіб формування особистості. URL: ostrog.at.ua/Martinyuk_V/seminar-prakt-2_klas.doc (дата звернення: 04.02.2019).
35. Марченко Н. Ключ до читання // Початкова школа. 2016. № 5. С. 33-37.
36. Метод проектів (Антологія педагогічної думки) // Початкова освіта. 2008. № 4. С. 11-14.
37. Метод проектів у шкільній освіті. URL: <https://method.vladimir.Rcde.Ru/getblob.Asp?Id=1100002960> (дата звернення: 13.02.2019).
38. Метод проектів як засіб ефективного та якісного навчання молодших школярів. URL: <http://journal.osnova.com.ua/article/38542> (дата звернення: 12.11.2018).
39. Методика роботи над проектом. URL: <https://sites.google.com/site/skilnijekspres/dla-vciteliv/metodika-roboti-nad-proektom> (дата звернення: 18.12.2018).
40. Молчанова В. А. Формирование читательской компетентности младших школьников с помощью комбинирования различных методик и форм работы на уроках литературного чтения URL: <https://www.beluo31.ru/doc/aro2017/01.pdf> (дата звернення: 02.04.2019).
41. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 4 клас. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2016. 160 с.
42. Науменко В. Оволодіння читацькою компетенцією // Початкова освіта. 2012. № 3. С. 40-42.
43. Науменко В. Літературне читання : підруч. для 4 кл. Київ : Видавничий дім «Генеза», 2015. 176 с.
44. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 18.11.2018).

45. Одегова В. Ф. Педагогические условия формирования читательской компетентности младших школьников. URL: <http://www.niro.nnov.ru/?id=31091> (дата звернення: 14.11.2018).
46. Онопрієнко О. В. Метод проектів як засіб розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів. URL: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe (дата звернення: 05.01.2019).
47. Опис ключових змін до проекту оновленої програми з літературного читання 2-4 класи. URL: <http://urok.in.ua/content/opys-klyuchovyh-zmin-do-proektu-onovlenoyi-programy-z-literaturnogo-chytannya-2-4-klasy> (дата звернення: 12.11.2018).
48. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченко. Київ : Педагогічна думка, 2001. С. 514.
49. Пехота О. М. Освітні технології : навчально-метод. посіб. Київ : «А.С.К.», 2001. 254 с.
50. Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб.пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров. Москва : Академия, 2005. 272 с.
51. Половко Н. М. Використання проектної технології у початковій школі. URL: <http://conference.pu.if.ua/forum/files/22032017/3/Polovko.pdf> (дата звернення: 24.11.2018).
52. Порядина М. Е., Сухоруков К. М. Чтение и книжный рынок в информационном обществе. Москва : РКП, 2006. 248 с.
53. Проект нового державного стандарту початкової загальної освіти. URL: <http://imc.nadosvita.if.ua/pochatkova-osvita/normatyvno-pravova-baza/561-proekt-novoho-derzhavnoho-standartu-pochatkovoi-zahalnoi-osvity.html> (дата звернення: 05.01.2019).
54. Рыбина О. Проектная деятельность // Лучшие страницы педагогической прессы. 2004. № 1. С. 46-49.

55. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підручник. Київ : Грамота, 2012. 504 с.
56. Савченко О. Я. Ключові компетентності – інноваційний результат шкільної освіти // Рідна школа. 2011. № 8-9. С. 4-8.
57. Савченко О. Я. Літературне читання: підруч. для 2 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2012. 160 с.
58. Савченко О. Я. Літературне читання: підруч. для 3 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2013. 192 с.
59. Савченко О. Я. Літературне читання: підруч. для 4 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2015. 192 с.
60. Савченко О. Я. Читанка (1 частина): підруч. для 2 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2002. 140 с.
61. Савченко О. Я. Читанка (2 частина): підруч. для 2 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2002. 143 с.
62. Савченко О. Я. Читанка (1 частина): підруч. для 3 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2003. 153 с.
63. Савченко О. Я. Читанка (2 частина): підруч. для 3 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2003. 143 с.
64. Савченко О. Я. Читанка (1 частина): підруч. для 4 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2004. 143 с.
65. Савченко О. Я. Читанка (2 частина): підруч. для 4 кл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2004. 143 с.
66. Самыкина С. В. Оценка уровней развития читательской компетентности младших школьников. Самара : Педагогика, 2011. С. 831-832.
67. Самыкина С. В. Система учебных задач по литературному чтению как средство формирования читательской компетентности учеников 2-3 классов. Самара : Педагогика, 2014. С. 119-154.

68. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий. В 2-х т. Т. 1. Москва : Народное образование, 2005. С. 146.
69. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: учебное пособие. Москва : Народное образование, 1998. 248 с.
70. Скоблікова О. В. Формування літературної компетентності учнів початкових класів». Харків : Вид. група «Основа», 2014. 112 с.
71. Технологія управління колективним проектом. URL: https://studopedia.com.ua/1_134310_tehnologiya-upravlinnya-kolektivnim-proektom.html (дата звернення: 24.05.2019).
72. Ткачук Г. Читання-розгляд як системний метод формування культури читацької діяльності учня // Початкова школа. 2009. № 9. С. 7-10.
73. Тутова В. А. Формирование читательской компетентности младших школьников на уроках окружающего мира. URL: <http://school1.tulsky.ru/wpcontent/uploads/2016/04/Доклад-по-читат.pdf> (дата звернення: 12.06.2019).
74. Тягло О. В., Цимбал П. В. Проектні технології : особливості впровадження у початковій школі. Харків : Вид. група «Основа», 2008. № 19-21.
75. Утянська Т. С. Формування і розвиток читацьких компетентностей школярів // Шкільний бібліотекар. 2012. № 13. С. 20-22.
76. Формирование читательской компетентности младших школьников с помощью комбинирования различных методик и форм работы на уроках литературного чтения. URL: <http://beluo31.ru/doc/apo2017/01.pdf> (дата звернення: 11.05.2019).
77. Формування читацької компетентності учнів початкової школи. URL: <https://formuvannya-chitatsko-kompetentnost-uchniv-pochatkovo-shkoli> (дата звернення: 10.05.2019).
78. Хоружа Л. Проектна культура вчителя: етичний компонент // Шлях освіти. 2006. № 4. С.11-15.

79. Хотунцев Ю. Л., Симоненко В. Д., Козина О. А. Проекты в школьном курсе «Технология» // Школа и производство. 1994. № 4. 96 с.
80. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3,4 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач, автор передмови Т. Стус. Львів: Видавництво Старого Лева, 2016. 192 с.
81. Чепелева Н. В. Технології читання. Київ : Главник, 2004. 95 с.
82. Юрчик О. В. Впровадження проектної технології в навчальний процес: навчальний посібник. Хмельницький : НВО №5 ім. С. Єфремова, 2015. 88 с.
83. Яценко Т. О. Компетентнісно-орієнтована шкільна літературна освіта: до проблеми впровадження // Теоретична і дидактична філологія. 2013. № 13. С. 54-58.